



25.3.2014

67/331/14

Oikeusministeriö

Viite: lausuntopyyntönnö 3.2.2014, OM 5/41/2013

LAUSUNTO KÄSITTELY- JA OIKEUSASTEJÄRJESTYKSEN MUUTTAMISTA RIKOKSEN JOHDOSTA TAPAHTUVAA LUOVUTTAMISTA JA KANSAINVÄLISTÄ PERHEOIKEUTTA KOSKEVISSA ASIOISSA

Valtakunnanvoudinvirasto antaa lausuntonsa vain siltä osin kuin mietinnössä käsitellään kansainvälisiä perheoikeudellisia asioita, koska vain sillä on yhteyttä ulosottoviranomaisten toimintaan.

Mietinnössä esitettävät uudistukset

Mietinnössä ehdotetaan, että Helsingin hovioikeudessa nykyään ensimmäisenä oikeusasteena käsiteltävät ulkomaisen päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevat asiat samoin kuin lapsen palauttamista koskevat asiat käsiteltäisiin ensimmäisenä oikeusasteena Helsingin kärjäoikeudessa.

Lapsen palauttamista koskevien asioiden ensimmäisen oikeusasteen käsittelyn siirtäminen Helsingin hovioikeudelta Helsingin kärjäoikeudelle ei sinänsä aiheuttaisi muutoksia ulosottoviranomaisten toimintaan, koska lapsen palauttamista koskeva päätös lähetettäisiin aikaisempaan tapaan täytäntöönpantavaksi ulosottovirastoon. Tämän täytäntöönpantavaksi lähettämisen tekisi mietinnön mukaan kuitenkin nyt se tuomioistuin, joka on tehnyt palauttamista koskevan päätöksen, kun nykyisen lainsäädännön mukaan palauttamispäätöksen antanut Helsingin hovioikeus lähetti palauttamispäätöksen toimivaltaiselle kärjäoikeudelle, joka puolestaan antoi noutomääräyksen toimivaltaiselle ulosottomiehelle. Uudistuksen myötä tämä välivaihe jäisi tarpeettomana pois.

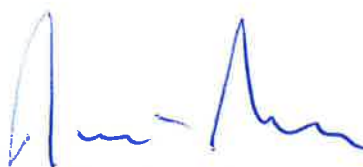
Toisaalta mietinnössä ehdotetaan, että muutoksenhakujärjestys olisi normaaliin tapaan kolmiportainen, joten käsittelyketju tämän myötä pitenisi, joka puolestaan ei vastaisi oikeudenhoidon uudistamisohjelmaan kirjattuja tavoitteita. Tämän vastapainoksi mietinnössä ehdotetaan muutoksenhakuajan lyhentämistä lapsen palauttamisesta annettujen ratkaisujen osalta 14 päivään. Koska palauttamisasiossa käsittelyn joutuisuus on lapsen edun kannalta erityisen tärkeää, mietinnössä korostetaan myös sitä, että tuomioistuinten olisi huolehdittava siitä, että asia saadaan käsiteltyä muutoinkin nopeasti.

Edellä olevan osalta ei sinänsä ole huomautettavaa, mutta muutoksenhakumahdollisuuksien lisääntymisen myötä Valtakunnanvoudinvirasto korostaa sitä, että käsittelyn joutuisuus ja asian luonne tulisi ottaa huomioon myös muutoksenhaun yhteydessä mahdollisesti annettavissa täytäntöönpanon keskeytysmääräyksissä ja niiden aineellisessa sisällössä. Samoin tulisi ottaa huomioon, ettei lisääntyvää muutoksenhakumahdollisuutta voida käyttää tavalla, joka saattaisi keskeyttää lapsen palauttamista koskevan asian täytäntöönpanon vastoin lapsen etua esimerkiksi siten, että tämän välitilan aikana lasta on mahdollista piilotella taikka muutoin saattaa viranomaisten ulottumattomiin.

Koska lapsen palauttamista koskevien kansainvälisten asioiden määrä vuositasolle on varsin vähäinen, on asioiden keskittäminen perustelua, jolloin saadaan käyttöön mahdollisimman laaja asiantuntemus, kun kaikki samantyyppiset asiat ovat samalla viranomaisella. Toisaalta Helsingin käräjäoikeudessa on suuri joukko tuomareita, joten myös käsittelijöiden joukko olisi rajattava siten, että käsittelijät ovat pääsääntöisesti samoja henkilöitä, jotka tästä erikoistumisesta olisi riittävää hyötyä. Toisaalta tämän joukon on oltava myös riittävän laaja, jotta asiantuntevia käsittelijöitä olisi aina saatavilla.

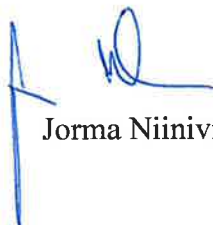
Edellä olevin huomautuksin Valtakunnanvoudinvirasto puoltaa työryhmän mietinnössä esitettyä.

Valtakunnanvoudi



Juhani Toukola

Johtava hallintovoudi



Jorma Niinivirta